

En kärlekens tragedi

Starka känslor i "Den bergtagna"

□ Av JAN BERGMAN

GÖTEBORG: Hundra år efter det att Victoria Benedictsson tog sitt liv på ett hotellrum i Köpenhamn framför Göteborgs Universitetsteater hennes sista pjäs "Den bergtagna" i Arbetarinstitutets aula.

Pjäsen är delvis självbiografisk och utgör en slags uppgörelse med författarinnans olyckliga kärlek till danske kritikern George Brandes, något som utlöste hennes självmord.

"Den bergtagna" blev klar kort före hennes död.

— Valet av pjäsen är en ganska lång historia, säger Katarina Hultin, som regisserar. Katarina hittade den ursprungliga novellen i universitetsbiblioteket när hon läste kvinnliga författarinnor från 1880-talet för fem år sen.

— Det finns många författarinnor från den epoken - förutom Benedictsson också Anncharlotte Leffler-Edgren, Sonja Kovalevsky och Alfhild Agrell - som glömts bort, trots att de på 1880-talet var mer kända än Strindberg.

— Victoria Benedictssons enaktare "I telefon" spelades till exempel 120 gånger på Dramaten medan Strindbergs "Mäster Olof" bara gick 20 gånger. Men sen vände det till förmån för Strindberg och Ibsen, fortsätter Katarina Hultin.

Bildmässig

Hon greps av novellen, "Den bergtagna".

— Den är så modern, så oerhört bildmässig och filmiskt skriven. Jag har försökt gå tillbaka till hennes originaltexter, novellen och två utgivna manus.

Pjäsens huvudperson, Victorias alter ego, heter i pjäsen Louise Strandberg, som spelas av Ewa Alexandersson.

Louise är en familjeflicka som vårdat sin sjuka mor och sjuka syster hemma i Sverige och uttrötad beger sig till broderns konstnärateljé i Paris. Hon drabbas av den stora kärleken när hon möter konstnären Gustave Alland, en man som lever för stunden.

Ödesdigert val

Louise är uppvuxen med uppfattningen att en kvinna måste vara gift för att

● Ewa Alexandersson som Louise och Ingrid Johansson som Erna i GUT:s uppåtning av "Den bergtagna" av Victoria Benedictsson, som spelas på Arbetarinstitutet med premiär nästa fredag 25 mars.

Foto: LENA KRANTZ

leva i ett förhållande med en man. Men hon gör nu ett ödesdigert val, för den fria kärleken.

— När man läser pjäsen känns den hemsk och mörk. Det är starka känslor i svallning. Victoria Benedictsson kallade den själv för en kärlekens tragedi, säger Robert Cronholt, producent.

Pjäsen utspelas i fem ak-

ter i bohemiska konstnärskretsar i Paris på 1880-talet. En akt utspelas i Sverige. Tidsrymden är ett år.

Scenografin i Arbetarinstitutets hundraåriga aula domineras av stora, ljusa tyger. Ljus och färger spelar en viktig roll för att skapa scenbilder och stämningar.

Till det sistnämnda bidrar också de tidstypiska

kostymerna och nyskriven musik av Mats Hansson, som han framför på klavivatur.

Udda

Centrala roller i föreställningen spelar förutom Ewa Alexandersson också Caroline Andreasson, Martin Billger, Magnus Hanson, Ingrid Johansson och Lars Wieselgren.

Det finns också sex minder roller. Premiären är nästa fredag 25 mars. Sen blir det ytterligare åtta föreställningar den 28 och 30 mars samt 7, 11, 18, 21, 25 och 28 april.

Göteborgs Universitetsteater, som firar femårsjubileum i år, riktar in sig på udda och annorlunda pjäser. Det är nyskrivna pjäser och sällan spelad dramatik på repertoaren.

Föreningen vill vara ett alternativ till institutions-teatrar och fria grupper. "Svarta passioner" 1985 (regi Peter Ferm) och "Livet, en dröm?" förra året (regi Rolf Sossna) är de mest ummärksammade produktionerna.

Evig fånge

"Den bergtagna" är föreningens elfte produktion. Titeln syftar på en sägen om en ung kvinna som är evig fånge hos Bergakungen. Som ofta brottas GUT med ekonomiska problem.

— Varken kommunen eller universitetet vill ta sitt ansvar och ge ekonomiskt stöd. De tycker studentkåren ska stötta oss, men därifrån får vi inga pengar, berättar Katarina Hultin.

— Vi får inga bidrag alls, men fortsätter ändå enträget. Startbidraget på 3 000 kronor kom från de pengar föreningens tidigare produktioner spelat in. Vi klarar det här genom att arrangera studiecirkel för Kursverksamheten.

Stort intresse

Däremot är det inte svårt att få studenter att spela teater.

— Det är ganska stort intresse. Vi har 60-70 medlemmar och arrangerar kurser i ljus, smink och skådespelarträning på helgerna.

Universitetsteatern är inte ensam om att satsa på 1880-talets kvinnliga dramatik just nu. Anncharlotte Leffler-Edgrens "Sanna kvinnor" hade nyligen premiär på Dramaten.

Vicotia Benedictsson från Hörby använde alltid pseudonymen Ernst Ahlgren under sina fyra år av publicerat författarskap, förutom alla första gången då hon kallade sig "La Tardive", den senkomna.